

20.2.2004

Dno 4/0/04

Oikeusministeriölle

24.02.2004
ad 32/71/2002
OM028:00/2002
Lavo

Viite

Oikeusministeriön dno 32/41/02

Oikeusministeriö on pyytänyt Turun yliopiston oikeustieteelliseltä tiedekunnalta lausuntoa työryhmän loppumietinnöstä ”Ihmissalakuljetus, lapsipornografia ja Palermon yleissopimuksen lisäpöytäkirjat” (Oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2003:13). Tiedekunnan lausunnossa esitettävät huomiot koskevat loppumietinnön ihmissalakuljetusta koskevaa osaa ja tähdentävät ennen kaikkea salakuljetettujen maahanmuuttajien oikeuksien suojelemista, mikä on myös olennaisesti muutosehdotusten taustalla olevan kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen (Palermon sopimus) ihmissalakuljetusta koskevan lisäpöytäkirjan yksi tarkoitus (art. 2). Oikeustieteellinen tiedekunta lausuu asiassa kunnioittavasti seuraavan.

1. Ihmissalakuljetus ja ihmiskauppa

Ihmiskauppatyöryhmän loppumietinnön tavoitteena oli, että kansainväliset velvoitteet muun muassa laittoman maahantulon järjestämistä koskevan sääntelyn muuttamiseksi toteutetaan. Työryhmän mukaan tämä edellyttää muutosta laitonta maahantulon järjestämistä koskevaan rikoslain rangaistussäännökseen sekä erikseen törkeän tekemuodon säätämistä. Ihmiskauppatyöryhmän ehdottamat ihmissalakuljetusta koskevat rikoslain muutokset ovat kannatettavia, vaikka Suomessa ei ole tullut ilmi kuin muutamia laajamittaisia ihmissalakuljetustapauksia. Ehdotetut rikoslain muutokset vastaavat hyvin mietinnön taustalla olevia kansainvälisiä velvoitteita.

Työryhmän tavoitteena oli myös selvittää, mitä lainmuutoksia kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen (Palermon sopimus) ihmiskauppaa ja ihmissalakuljetusta koskevat lisäpöytäkirjat välttämättä edellyttävät, jotta ne voitaisiin panna täytäntöön. Työryhmä toteaa mietinnössään, että suurimmalta osin lisäpöytäkirjat

eivät edellytä välttämättömiä lainmuutoksia, mutta mahdollisten harkinnanvaraisten lainmuutosten tai viranomaiskäytäntöjen kehittämisen tarve tulisi selvittää silmällä pitäen erityisesti ihmiskaupan uhrien suojelemisnäkökohtia. Kuitenkin myös salakuljetetut maahanmuuttajat saattavat tarvita suojelua, minkä vuoksi ehdotetun selvityksen tulisi koskea heitäkin. Tässä lausunnossa esitettävät ihmissalakuljetusta koskevat huomiot pyrkivät tuomaan esiin ennen kaikkea salakuljetettujen maahanmuuttajien suojelun tarpeen.

Oikeusministeriön asettama työryhmä on mietinnöissään (Oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2003:5 ja 2003:13) erottanut ihmiskaupan ja ihmissalakuljetuksen erilaisiksi ja toisistaan erillisiksi rikoksiksi. Ihmiskaupan ja ihmissalakuljetuksen pitäminen toisistaan määritelmällisesti erillään on tärkeää ennen kaikkea ihmiskaupan uhrin oikeusturvan toteutumisen kannalta. Ihmiskaupan uhrin tarvitsevat ja heillä tulisi olla oikeus laajempiin suoja- ja tukimuotoihin kuin ihmissalakuljetuksen kohteilla, mikä on myös olennaisesti työryhmän mietintöjen taustalla olevan Palermon sopimuksen ihmiskauppaa ja ihmissalakuljetusta koskevien lisäpöytäkirjojen lähtökohta. Tämä johtuu siitä, että ihmissalakuljettajien kohteiden katsotaan yleensä lähteneen vapaaehtoisesti salakuljettajien matkaan ja tekevän aktiivisesti yhteistyötä salakuljettajien kanssa.

Myös työryhmän julkilausuttu lähtökohta on, että ihmissalakuljetus perustuu rikoksen kohteen vapaaehtoisuuteen. Sitä vastoin ihmiskaupassa, jossa henkilön pakottamisen tai erehdyttämisen katsotaan olevan keskeistä, pyritään henkilön hallitsemiseen ja sitä kautta hänen taloudelliseen tai fyysiseen hyväksikäyttämiseensä. Kun ihmiskauppaa tulisi kohdella ensisijaisesti ihmisoikeusongelmana, joka loukkaa yksilön ihmisarvoa, vapautta, itsemääräämisoikeutta ja turvallisuutta, pidetään ihmissalakuljetusta lähtökohtaisesti usein valtioon kohdistuvana rikoksena ja laittoman siirtolaisuuden kysymyksenä.

Ongelmallista on kuitenkin se, että työryhmä ei mietinnössään käsittele ihmiskaupan ja ihmissalakuljetuksen välistä mahdollista yhteyttä. Ihmiskaupan uhrin erottaminen ihmissalakuljetuksen kohteesta voi käytännössä aiheuttaa ongelmia ja olla joissakin tilanteissa jopa mahdotonta. Tämä voi johtua muun muassa juuri siitä, että ihmissalakuljetuksessa oletetun vapaaehtoisuuden ja ihmiskauppaan liitetyn pakon todentaminen voi olla vaikeaa. Alun perin vapaaehtoisesti ihmissalakuljettajan matkaan lähtenyt maahanmuuttaja voi päätyä ihmiskaupan uhriksi joutuessaan lyhentämään matkan aiheuttamaa velkaansa salakuljettajalleen esimerkiksi alistumalla prostituutioon tai tekemällä pimeää työtä.

Ihmiskaupan lisäksi myös ihmissalakuljetus voi olla ihmisoikeusongelma. Joutuessaan salakuljettajistaan riippuvaisiksi maahanmuuttajat altistuvat turvattomuudelle. He saattavat joutua sek-

suaalisen hyväksikäytön tai väkivallan kohteiksi salakuljetuksen aikana. Myös karkottamisuhan olemassaolo saattaa johtaa siihen, että maahanmuuttajat alistuvat matkan aikana helpommin hyväksikäytön kohteiksi. Tämän vuoksi tärkeää on huomioida myös ihmissalakuljetuksen kohteen suojelutarve.

Koska Palermon sopimuksen lisäpöytäkirjoista johtuvat yksilön oikeudet ja valtion vastaavat velvollisuudet vaihtelevat sen mukaan katsotaanko henkilö ihmiskaupan uhriksi vai ihmissalakuljetuksen kohteeksi, on ihmiskaupan uhrin oikeusturvan toteutumisen kannalta olennaista, että hän saa hänelle kuuluvan oikeudellisen aseman ja voi päästä osalliseksi uhrin asemasta johtuvista oikeuksista. Maahanmuuttajan kohdemaalla on Palermon sopimuksen ihmiskauppaa ja ihmissalakuljetusta koskevien lisäpöytäkirjojen mukaan oikeus päättää, kenelle se antaa ihmiskaupan uhrin ja kenelle ihmissalakuljetuksen kohteen statuksen. Tämä saattaa pahimmillaan johtaa siihen, että valtiot suovat maahanmuuttajille herkemmin ihmissalakuljetuksen kohteen aseman, koska se on valtioille halvempaa ja asettaa niille vähemmän velvoitteita. Jokainen ihmiskauppa- ja ihmissalakuljetusepäily tulisi tutkia yksilöllisesti ja huolellisesti ottaen huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat.

Lisäpöytäkirja kieltää valtioita kohdistamasta ihmissalakuljetusta koskevia rikosoikeudellisia syytetoimia salakuljetettuihin maahanmuuttajiin. Mietinnössään työryhmä katsoo, ettei tämä kielto estä rankaisemasta salakuljetettua maahanmuuttajaa esimerkiksi valtiorajarikoksesta. Koska ihmiskauppa ja ihmissalakuljetus ovat kuitenkin kietoutuneet käytännössä hyvinkin vahvasti toisiinsa ja koska ihmiskauppiaat ja ihmissalakuljettajat käyttävät usein samoja rikollisverkostoja ja reittejä, vaaditaan valtiolta erityistä huolellisuutta siinä, etteivät ihmiskaupan uhrin joudu syytetoimien kohteiksi. Työryhmä on mietinnössään aivan oikein huomionnut tämän ja ehdottaakin, että valtiorajarikoksesta ei tulisi rangaista silloin, kun siihen muodollisesti syylistynyt on samalla ihmiskaupan uhri. Ihmiskaupan uhrin tunnistaminen ei kuitenkaan välttämättä käytännössä ole helppoa, minkä vuoksi tapaukset tulisi tutkia erityisen tarkasti. Ehkä ihmiskaupan uhrien tunnistamisessa olisi syytä järjestää lisäkoulutusta kyseessä olevien rikoksien kanssa tekemisessä oleville viranomaisille. Työryhmän olisi pitänyt mietinnössään myös kiinnittää huomiota sellaiseen tilanteeseen, jossa salakuljetettu maahanmuuttaja ylittää Suomen rajan yksin salakuljettajan jäädessä rajan toiselle puolelle.

Sopimusvaltion velvollisuudet ihmissalakuljetettujen maahanmuuttajien suhteen eivät rajoitu pelkästään maahanmuuttajiin kohdistettujen syytetoimien ehkäisyyn, vaan ihmissalakuljetusta koskeva lisäpöytäkirja velvoittaa valtioita ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin ihmissalakuljetuksen kohteiksi joutuneiden oikeuksien suojaamiseksi. Näistä oikeuksista keskeisimmät ovat oikeus elämään sekä oikeus olla joutumatta julman, epäinhimillisen tai halventavan

kohtelun uhriksi. Sopimusvaltioiden tulee myös suojella maahanmuuttajia väkivallalta sekä antaa riittävä apu maahanmuuttajille, joiden henki tai turvallisuus on salakuljetuksen kohteeksi joutumisen vuoksi vaarantunut. Naisten ja lasten erityiset tarpeet tulee myös ottaa huomioon sovellettaessa lisäpöytäkirjan määräyksiä suojelu- ja täytäntöönpanotoimista.

Palermion sopimuksen lisäpöytäkirjoja laatimaan perustettu komiteakaan ei riittävästi pohtinut ihmiskauppaa ja ihmissalakuljetusta koskevien lisäpöytäkirjojen välistä suhdetta ja mahdollista ristiriitaa. Tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa ilmiöiden todellinen luonne ei vastaa lainsäädäntöä. Viime kädessä tästä jyrkästä kahtia jaottelusta kärsivät ihmiskaupan uhrin ja ihmissalakuljetuksen kohteet.

2. Ihmissalakuljetus ja pakolaiset

Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen 14 artiklassa jokaiselle vainon kohteeksi joutuneelle tunnustetaan oikeus hakea turvapaikkaa. Pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen (SopS 77/1968) 31 artiklan mukaan laittoman maahan saapumisen ei tulisi antaa vaikuttaa henkilön oikeuteen hakea turvapaikkaa. Suomen rikoslain 17 luvun 7 §:n 2 momentin mukaan ulkomaalaista, joka pakolaisuuden perustella hakee turvapaikkaa tai oleskelulupaa Suomesta, ei tuomita valtiorajarikoksesta. Laiton siirtolaisuus, jonka eräs muoto myös ihmissalakuljetus on, on muodostanut valtioille todellisen haasteen. Valtioiden tiukka maahanmuuttopolitiikka on edesauttanut sitä, että parempia elinolosuhteita etsivät taloudelliset siirtolaiset ja vainoa pakenevat pakolaiset joutuvat käyttämään samoja laittoman maahantulon kanavia sekä turvautumaan ihmissalakuljettajien apuun.

Pakolaisuuden ja ihmissalakuljetuksen välinen yhteys on mietinnössä jäänyt vähälle huomiolle. Vaikka valtiolla on oikeus valvoa rajojaan ja kontrolloida ulkomaalaisten pääsyä ja oleskelua maassa, tulee sen tapahtua valtion kansainvälisoikeudellisten velvoitteiden mukaisesti. Valtiolla on yleisten ihmisoikeussopimusten nojalla velvollisuus turvata ihmisoikeuksien toteutuminen jokaiselle alueellaan olevalle yksilölle. Käytännössä on olemassa vaara siitä, että pakolaiset joutuvat syytetoimien kohteeksi ja karkotetuiksi laittomina maahanmuuttajina. Maahanmuuttajan rankaiseminen tutkimatta riittävän huolellisesti yksilön esittämiä näkökohtia, joiden nojalla hänet tulisi katsoa pakolaiseksi, voi johtaa valtion kansainvälisoikeudellisten velvoitteiden rikkomiseen.

Ihmissalakuljetuksen kohteeksi joutuminen saattaa lisäksi aiheuttaa valtiolle myös erityisiä velvoitteita maahanmuuttajien suojelun suhteen. Tällainen velvoite on muun muassa non-refoulement, joka pohjautuu sekä kansainvälisiin sopimuksiin että tapaoikeuteen. Pakolaisten oi-

keusasemaa koskevan yleissopimuksen 33 artiklassa kielletään pakolaisen karkottaminen ja palauttaminen sellaisten alueiden rajoille, jossa hänen henkeään tai vapauttaan uhataan. Yleissopimus ei määrittele pakolaiseksi pelkästään sellaista henkilöä, jolle on muodollisestikin myönnetty pakolaisen oikeusasema, vaan yleissopimuksen määräykset soveltuvat kaikkiin, joilla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuiksi.

Kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen (SopS 8/1976) 7 artikla kieltää henkilön julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun. Sopimuksen tarkoituksena on suojella sekä ihmisarvoa että psyykkistä ja fyysistä koskemattomuutta. Valtioilla on velvollisuus suojella yksilöä paitsi lainsäädännöllisin myös muin tarpeellisin toimin, jotta kiellon tarkoittama tavoite toteutuisi myös käytännössä. Väliä ei kiellon soveltumisen kannalta ole sillä, kohdistuuko yksilöön edellä mainittua kohtelua valtion viranomaisen vai yksilön suunnalta. Tärkeä kansainvälinen ihmisoikeussopimus tässä yhteydessä on myös kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen yleissopimus (SopS 60/1989) ja erityisesti sen 3 artikla, joka sisältää karkotus- ja palauttamiskiellon. Yleiset ihmisoikeussopimukset eivät edellytä pakolaisen oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen edellyttämän vainokriteerin täyttymistä, vaan pelkkä riski joutua julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun kohteeksi riittää. Ne eivät salli minkäänlaisia poikkeuksia non-refoulement -kieltoon.

Palermion sopimuksen ihmissalakuljetusta koskevan lisäpöytäkirjan 18 artiklassa sopimusvaltiot velvoitetaan toteuttamaan salakuljetetun maahanmuuttajan palauttaminen tavalla, joka ottaa riittävästi huomioon henkilön turvallisuuden ja ihmisarvon. Ihmissalakuljettajiin turvautuminen saattaa johtaa salakuljetuksen kohteen suojattomaan asemaan. Järjestäytyneen rikollisuuden toimiminen ihmissalakuljetuksessa nostaa esiin salakuljetuksen kohteiden erityisen suojelun tarpeen ja non-refoulement -kielto saattaa joissakin tapauksissa tulla sovellettavaksi (Ks. art. 19). Non-refoulement soveltuu myös sellaisiin tilanteisiin, joissa maahanmuuttaja todennäköisesti kotimaahansa palauttamisen jälkeen joutuu kidutuksen tai julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun uhriksi ei-valtiollisten toimijoiden taholta. Palauttamiskiello saattaa tulla sovellettavaksi myös silloin, kun maahanmuuttaja mahdollisesti joutuisi palauttamisen jälkeen alistumaan orjuuteen tai pakkotyöhön korvatakseen matkan aiheuttamat kustannukset salakuljettajalleen.

Vaikka ihmisoikeusongelmat saattoivat antaa jonkinlaisen sysäyksen valtioiden kollektiiviselle toiminnalle, ovat turvallisuuskysymykset todellisia vaikuttimia Palermion sopimuksen ja sen lisäpöytäkirjojen takana. Palermion sopimuksen ihmiskauppaa ja ihmissalakuljetusta koskevia lisäpöytäkirjoja voidaan kritisoida siitä, että niiden keskiössä ovat järjestäytyneen rikollisuuden ja laittoman siirtolaisuuden kontrollointi, eivätkä ne aseta riittävän selkeitä ja vahvoja velvoit-

teita valtioille ihmiskaupan uhrien ja ihmissalakuljetuksen kohteiden suojelemiseksi. Työryhmän ehdottama suojelua koskeva selvitystyö on paitsi ihmiskaupan uhrien myös salakuljetettujen maahanmuuttajien osalta tarpeellinen. Myös Suomen tulee kantaa vastuunsa näiden ihmisten oikeuksien toteutumisesta ja heidän turvallisuudestaan.

3. Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa (ROL)

Ihmiskaupan uhrien oikeusturvan toteutumisen kannalta työryhmän ehdottama muutos, jonka mukaan ihmiskaupan uhreille olisi rikosoikeudenkäynnissä mahdollista määrätä oikeudenkäyntiavustaja tai tukihenkilö, on erittäin tärkeä. Nykyään oikeudenkäyntiavustajan tai tukihenkilön määrääminen on ROL:n mukaan mahdollista vain seksuaalirikoksien ja tiettyjen väkivaltarikoksien asianomistajille. Hallituksen esityksessä (HE 82/1995) katsottiin erityisesti näiden rikosten loukkaavan henkilökohtaisesti ja syvästi rikoksen asianomistajaa. Ihmiskaupparikokset loukkaavat mitä merkittävimmissä määrin henkilön ihmisarvoa, vapautta, itsemääräämisoikeutta ja turvallisuutta, minkä vuoksi oikeudenkäyntiavustajan tai tukihenkilön määrääminen myös heille on tarpeen.

Ihmiskaupan uhrin ovat tyypillisesti taloudellisesti tai henkilöllisesti suojaattomia ja erityisen haavoittuvia henkilöitä kuten lapsia ja nuoria tyttöjä. Uhrin asemaa oikeudenkäynnissä saattaa vaikeuttaa lisäksi vielä se, että uhrin ovat usein ulkomaalaisia, jotka eivät tunne kohdemaan kieltä, kulttuuria ja oikeusjärjestystä. Ihmiskaupparikoksen asianomistaja tarvitsee siksi usein ulkopuolisen henkilön tukea esitutkinnassa ja oikeudenkäynnissä. Asianomistaja tarvitsee tukea myös oman oikeudellisen asemansa selvittämistä ja mahdollisten vaatimustensa esittämistä varten. Myös rikoksesta aiheutuneesta henkilökohtaisesta loukkauksesta, peloista ja muista henkistä ongelmista selviytyäkseen ihmiskaupan uhri saattaa kipeästi tarvita tukea.

Oikeudenkäyntiavustajan tai tukihenkilön määräämistä puoltaa myös se, että ihmiskauppaan liittyy usein järjestäytyneen rikollisuuden toimintaa, mikä vaikeuttaa yhtäältä rikoksien selvittämistä sekä oikeudenkäyntiä ja toisaalta vaikuttaa ratkaisevasti uhrin henkilökohtaisiin olosuhteisiin ja turvallisuuden tunteeseen rikosoikeudenkäynnin aikana. Uhri saattaa tällöin myös helpommin joutua erilaisten kostotoimenpiteiden ja uhkausten kohteeksi.

Koska ihmiskauppa on vakava rikos ja se loukkaa perustavalla tavalla yksilön ihmisoikeuksia, tulisi ihmiskaupan uhrille määrätä lähtökohtaisesti aina oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain mukainen oikeudenkäyntiavustaja tai tukihenkilö.

Rikosoikeudellinen uhrin käsite on kapeampi kuin se, miten itse ihmiskaupan uhrin asian kokevat. Parhaimmillaan uhrin suojeleminen ulottuu laajemmalle kuin pelkkään rikosoikeudenkäyntiin. Jotta uhrin saataisiin todistamaan hyväksikäyttäjäänsä vastaan, heille tulee luoda turvallinen olo ja ympäristö paitsi ennen oikeudenkäyntiä ja oikeudenkäynnin aikana myös sen jälkeen. Uhrit kantavat usein suurta huolta sukunsa ja perheensä hyvinvoinnista ja turvallisuudesta sekä mahdollisista ihmiskauppaajien kostotoimenpiteistä. Joissakin tapauksissa voitaisiin kaiketi ajatella myös perheenyhdistämistä lähellä olevaa menettelyä. Uhrin tilannetta tulisi arvioida kokonaisvaltaisesti ottaen huomioon hänen yksilöllinen suojelutarpeensa.

4. Loppuhuomautuksia

Ihmiskauppatyöryhmä katsoo, että Euroopan unionissa vuonna 2002 hyväksytty ehdotus neuvoston direktiiviksi sellaisille kolmannen valtion kansalaisille, jotka ovat ihmiskaupan uhreja tai ovat olleet laittomassa maahanmuutossa avustamisen kohteita ja jotka tekevät yhteistyötä viranomaisten kanssa myönnettävästä oleskeluluvasta, tulisi hyväksyttään aiheuttamaan muutoksia ulkomaalaislakiin ja todennäköisesti myös maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annettuun lakiin. Ehdotuksen tarkoituksena on edistää laitton maahanmuuton torjuntaa ottamalla käyttöön oleskelulupa, jonka avulla ihmissalakuljetuksen kohteita ja ihmiskaupan uhreja voidaan kannustaa tekemään yhteistyötä viranomaisten kanssa ihmissalakuljetuksesta ja ihmiskaupasta epäiltyjä vastaan.

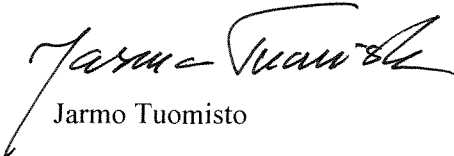
Ennen kaikkea ihmiskaupan uhreille komission ehdotuksen mukainen oleskelulupa olisi tärkeä ja tarpeellinen. Oleskelulupaa ihmiskauppatapauksissa ei tulisi kuitenkaan rajata vain direktiivin mukaisiin tapauksiin, joissa ihmiskaupan uhri tekee yhteistyötä viranomaisten kanssa. Oleskeluluvan tulisi olla mahdollinen myös muissa tapauksissa. Tällöin uhreille olisi myös järjestettävä asianmukaiset asuinolosuhteet ja turva rikosentekijöiltä sekä sallittava heille työnteko. Oleskelulupa ei yksinään riitä, vaan ihmiskaupan uhrin tilanne tulisi arvioida kokonaisvaltaisesti ja lähteä liikkeelle yksilön tarpeista. Oleskeluluvan myöntämistä tulisi harkita myös ainakin sellaisten salakuljetettujen maahanmuuttajien kohdalla, jotka ovat joutuneet esimerkiksi hyväksikäytön tai väkivallan kohteiksi.

Voimassa olevan ulkomaalaislain 37 §:n mukaan ulkomaalainen voidaan käännättää muun muassa silloin, kun hänen voidaan perustellusti epäillä hankkivan tuloja epärehellisin keinoin tai myyvän seksuaalipalveluja. Hallituksen esityksen (HE 50/1998) mukaan henkilön ei edellytetä elättävän itseänsä mainitulla toiminnalla, vaan yksittäistäkin tulojen hankkimista pidetään riittävänä käännättämisen perusteena. Käännättämisen perusteeksi on käynyt se, että henkilön tiedetään aiemmin hankkineen tuloja myymällä seksuaalipalveluja.

Ulkomaalaislain uudistamiseen tähtäävään hallituksen esityksen (HE 28/2003) mukaan edelleenkin yhtenä käännättämisen perusteena olisi perusteltu epäily seksuaalipalvelujen myynnistä. Vaikka työryhmällä ei ole huomauttamista siihen, että perusteltu epäily seksuaalipalvelujen myymisestä säilyisi käännättämisen perusteena, se nostaa kuitenkin esiin ihmiskaupan esiintymisen mahdollisuuden tällaisissa tapauksissa ja katsoo, ettei käännättäminen voisi tällöin tulla kysymykseen. Ihmiskaupan uhrin tunnistaminen ei kuitenkaan välttämättä ole helppoa, mikä saattaa pahimmillaan johtaa ihmiskaupan uhrin käännättämiseen.

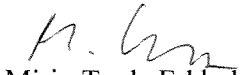
Tämä ulkomaalaislakiin tehty muutos on osaltaan vahvistanut parittajien asemaa. Kerran käännytetty prostituoitu ei voi enää palata harjoittamaan prostituutiota ilman ulkopuolista apua, koska hänellä ei käännätyksen jälkeen ole enää mahdollisuutta saada viisumia omalla nimellään laillista tietä. Lisäksi myös pelkkä korostunut käännätysuhka on lisännyt halukkuutta turvautua parittajiin. Rikollisverkostojen aseman vahvistuminen prostituutiossa on heikentänyt prostitui-tujen asemaa ja turvallisuutta sekä lisännyt näiden hyväksikäyttöä. Pahimmillaan tilanne voi johtaa vakaviinkin tahdonvapauden loukkauksiin. Lainmuutos on saattanut ulkomaalaiset prostituoidut alisteisempaan asemaan, koska kynnys kääntyä poliisin puoleen heitä uhkaavissa väkivaltatilanteissa on kohonnut. Tämä taas on johtanut siihen, että ulkomaalaiset prostituoidut ovat joutuneet Suomessa entistä oikeusturvattomampaan asemaan. Näiden syiden vuoksi käännätyks-perusteiden tarkistamista tulisi tältä osin harkita.

Varadekaani

Jarmo Tuomisto

Hallintopäällikkö

Mirja-Tuula Erkkola